

(Fortsættelse 78)

SKULPTUR-KUNST

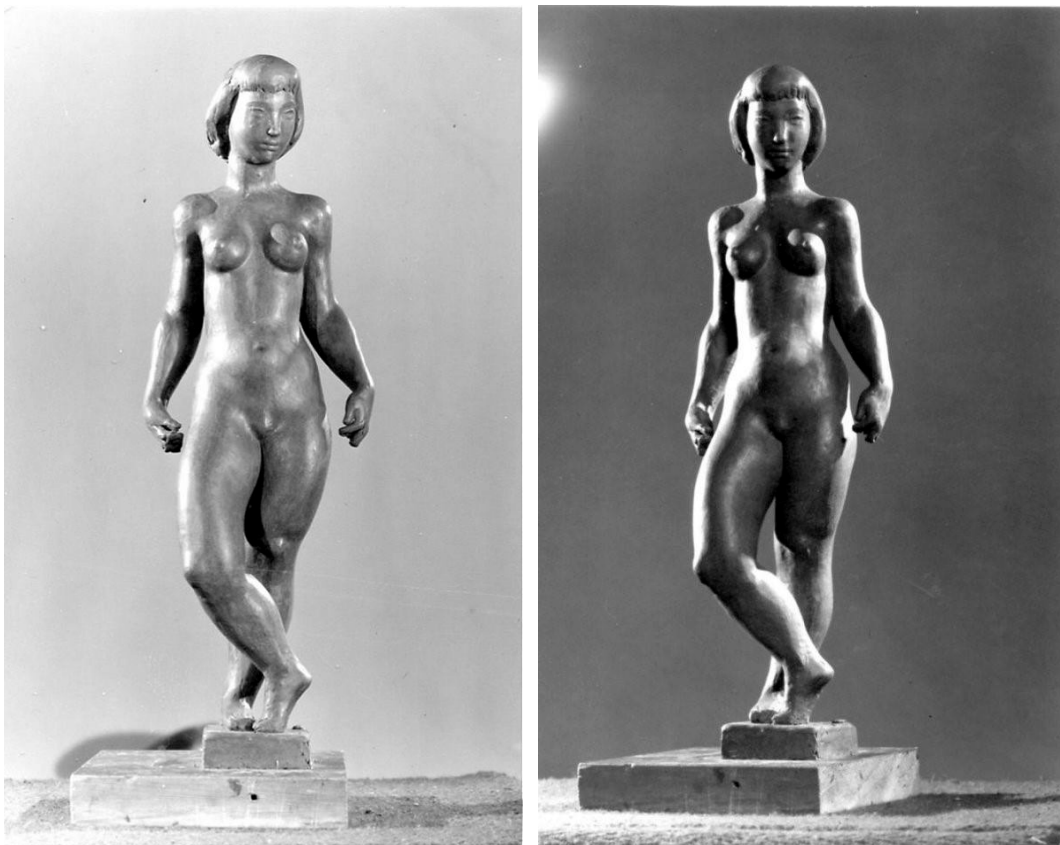
En dag, da jeg besøgte min gode ven og fhv. tegnelærer, Jens Andreasen, som nu boede i Sølvgade i et lille toetagers interessant hus, der lå klemmt inde mellem to meget højere huse på hver fem etager, hvilket så lidt mærkværdigt ud. Men ungarlen Jens boede nu sammen med sin kæreste, Myra, som så vidt jeg husker hed Robinson til efternavn, og som han havde lært at kende på Kunstakademiet, hvor de begge gik på billedhuggerskolen. Myra var engelsk og kom så vidt jeg erindrer fra Newcastle.

Portrætfoto af den kønne og charmerende engelske Myra Robinson, som på dette tidspunkt var elev på Kunstakademiets billedhuggerskole. Jeg formåede hende til at komme op på atelieret en lørdag eftermiddag, hvor jeg havde dette helt for mig selv. Fotoet er optaget af mig i Rie Nissens atelier. – Foto: © 1948 Harry Rasmussen.

En søndag formiddag, da jeg besøgte Jens i hans nye domicil i Sølvgade og vi opholdt i hans atelier på første sal, blev jeg overrasket over, at der pludselig kom en yngre dame ned ad trappen fra anden sal. Tilmed en meget køn og smilende, men tydeligvis lidt forsovet kvinde omkring de 22 år. Hun rakte mig hånden og sagde: "Hello, I am Myra!" Jeg svarede: "My name is Harry!" "I know!" svarede hun: "I have heard so much good about you! Jens is very fond of you!" Hun henvendte sig derefter til Jens og spurgte: "How about breakfast?" Jeg skyndte mig at sige, at jeg kun var kommet for en meget kort visit, og at jeg straks skulle af sted igen. "Don't be shy, Harry! We are anyway going to have breakfast ourselves!"

Det korte af det lange er imidlertid her, at jeg blev og spiste breakfast sammen med dem. Herunder fortalte Jens om Myra, at hun i lighed med ham selv var elev på Kunstakademiet. Efter at have omtalt og fremhævet hendes talent som billedhugger, spurgte Jens mig, om ikke jeg kunne tænke mig at optage nogle af Myras helt friske lerskulpturer, som befandt sig i et studielokale ovre på det i forhold til Rie Nissens atelier nærliggende Kunstakademiet på Kongens Nytorv. Det var dog ikke den store entusiasme, der drev mig, for jeg havde aldrig prøvet at fotografere skulpturer før, og vidste derfor ikke, hvordan man opnåede et godt resultat, men jeg ville gerne gøre Jens og Myra en glæde og tjeneste, hvorfor jeg sagde ja til opfordringen og opgaven.

Myra Robinsons herlige skulptur af en nøgen ung kvinde, udført i plastilina i en størrelse af cirka 45-50 cm i højden. Figuren ses her i to forskellige belysninger. For at fremhæve figurens former arrangerede jeg belysningen på en sådan måde, at de skønne feminine former kom til deres fulde ret. På fotoet til venstre er der benyttet frontal belysning samt en spotlight på figurens højre side. På fotoet til højre er der kun brugt en spotlight på begge figurens sider. Et genskin fra den ene spotlight ses øverst til venstre på dette foto. – Fotos: © 1948 Harry Rasmussen.

Den følgende lørdag efter endt arbejdstid hos Rie Nissen kl. 14, gik jeg over på Kunstakademiet, medbringende Rolleiflex-kameraet og et par mindre spotlights. Af de fotos, jeg tog ved den lejlighed, opbevarer jeg kun de to, som ses her ovenfor. De forestiller en meget vellykket og smuk skulptur af en nøgen ung pige, hvis velformede skikkelse ikke overlod meget til fantasien. Men den

ca. 50 cm høje skulptur, som var modelleret i plastilina, var helt bestemt kunstnerisk udført med god smag og sans for de kvindelige formers afrundethed og formfuldendthed.

Da de fotografiske negativer et par dage senere var blevet fremkaldt og kopieret som prøvebilleder, valgte Myra et par stykker ud, som hun gerne ville have forstørrelser af. Disse udførte jeg derefter i standardstørrelsen 18 x 24 cm, og forærede dem til kunstnerinden, for jeg kunne ikke drømme om at tage penge for billederne, i betragtning af, hvad jeg mente at skyldes Jens for, at han i flere år havde delt sin store viden og sit kunstneriske talent med mig.

Det skal for fuldstændighedens skyld nævnes her, at både Myra og Jens var ovenud tilfredse med de fotos, jeg havde optaget af Myras dejlige kvindeskulptur, så alle var glade. Jeg ikke mindst, for Rie Nissen roste faktisk disse billeder, og det var så meget mere glædeligt, som at den dygtige mesterfotograf i reglen var karrig med at rose folk i almindelighed og sine elever i særdeleshed.

VILLE GERNE LAVE 'RIGTIGE' FILM

Imidlertid havde jeg ikke opgivet mit forsæt om en dag at komme til at lave "rigtige" film, og derfor omgikkes jeg til stadighed med ideer og planer til drejebøger til spillefilm. Det blev dog i første omgang kun ved ideer og synopsis, i 1948 til to film, nemlig "Bispen på Børglum", som skulle være en filmatisering af H. C. Andersens herlige og dramatiske historie "Bispen på Børglum og hans frænde" (1861), om den grusomme bisp Oluf og hans slægtning, den gode og ædle korsridder Jens Glob, som sammen med sin svoger, Oluf Hase, selveste juleaften gør op med bispen og hans svende i Hvidbjerg Kirke, hvortil alle er stævnet i anledning af højtiden.

Historien om bispen og hans slægtning rummede alle de ingredienser, som mit romantisk anlagte sind havde brug for på det tidspunkt: Ædelmodighedens og retsindighedens opgør med umenneskelighed og uretfærdighed, et opgør, der foregår med naturen som medspiller, og som jeg derfor også mente, ville egne sig aldeles fortræffeligt til en dramatisk, historisk film. Selv havde jeg jo på samme tidspunkt gjort op med og som militærnægter taget afstand fra krigens umenneskelige grusomhed og altødelæggende fremfærd.

Den eminent fortalte historie om bispen og hans frænde, var tydeligvis inspireret af H. C. Ørsteds kulturoptimisme, hvilket især kan ses af fortællingens sidste linjer:

”Velsignet være du! Nye tid, rid på den rensede luftstrøm sommer i by! Lad dine solstråler lyse ind i hjerter og tanker! På din strålende grund svæve forbi de mørke sagn fra de hårde, de strenge tider.”

På baggrund af verdenskrigen, som Danmark som bekendt også kom til at mærke i form af fem trange og mørke undertrykkelsens år 1940-45, og ligeledes på baggrund af de nye, optimistiske perspektiver, der tegnede sig i forbindelse med dannelsen af De Forenede Nationer (FN) og fremsættelsen af menneskerettighedserklæringen, forekom Andersens fortælling både vedkommende og værdifuld

På omtrent samme tid, som jeg arbejdede med ovennævnte projekt, havde jeg også fået en idé til en socialpsykologisk thriller om et fattigt landbobarns møde med og opvækstvilkår i storbyens stenmasser i slutningen af 1930'ernes og begyndelsen af 1940'ernes København, specielt i kvarteret omkring den sorte firkant på Nørrebro. Filmens arbejdstitel var ”Blomsten og stenbroen”, og dens handling var delvis selvbiografisk, idet den drejede sig om min egen og min families transformation fra land- og industriarbejdermiljøet på Sydvest-Lolland til industriarbejdermiljøet i storstaden København. Se mere herom under 1949. Selvfølgelig blev hverken dette eller mine senere filmprojekter til andet og mere end ideer og synopser, men arbejdet med disse gav mig øvelse og erfaring i at forestille mig og udforme en filmisk handlingsgang, idet jeg benyttede mig af den viden om film, jeg dels havde fået i biograferne og dels ved at følge filmmuseets forevisningsrækker. Disse var virkelig interessante og spændende og rakte fra de allernyeste dokumentarfilm over nyere og ret specielle spillefilm fra 1940'erne og 1930'erne og helt tilbage til 1920'erne og stumfilmens barndom i de to første tiår af det 20. århundrede.

Imidlertid hændte det, at min interesse for at tegne lejlighedsvis dukkede op igen, så jeg følte en uimodståelig trang til atter at sætte blyanten til papiret og tegne nogle af de motiver, der optog mig. Min interesse svingede mellem at tegne religiøse og symbolske motiver eller motiver hentet under inspiration fra H.C. Andersens nærmest uudtømmelige skatkammer af eventyr og historier. Men jeg interesserede mig også meget for at tegne det menneskelige legeme, specielt det kvindelige legemes forunderlige anatomi og former. Denne interesse udmøntede sig i en serie skitser, som dog på en fri måde benyttede mit nyerhvervede kendskab til den menneskelige anatomi.

Herunder ses et par eksempler på mine tegninger med henholdsvis symbolsk, religiøs karakter, som på tegningen til venstre, der har fået titlen ”Dommedag”, og tegningen til højre, som er en illustration til forfatteren og dramatikeren Henrik Ibsens skuespil ”Brand” (1866). – Tegninger: © 1947 Harry Rasmussen:

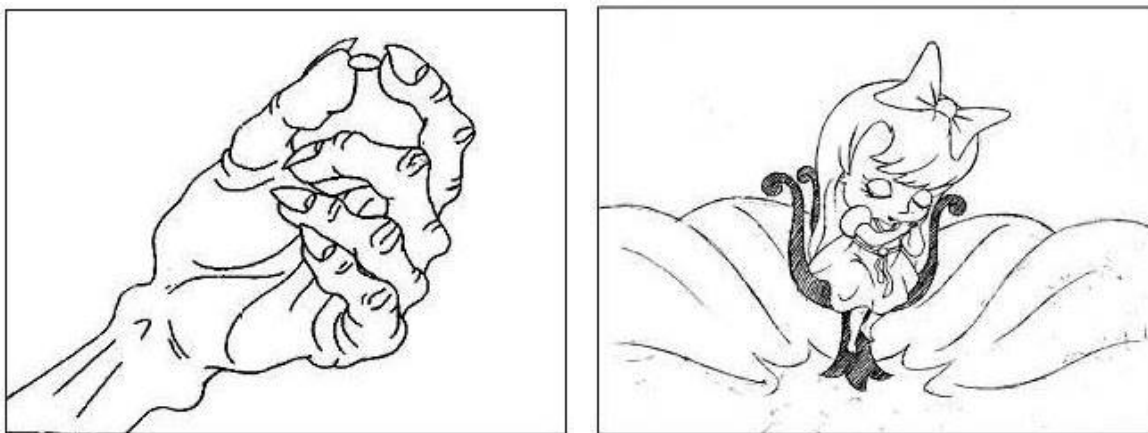
Det var naturligvis ulige mere interessant og spændende at tegne efter nøgenmodel, men det var forholdsvis sjældent, at man havde mulighed for at komme til det. I øvrigt blev det nøgne legeme, hvad enten det var kvindeligt eller mandligt, på den tid stadig betragtet som meget privat og som noget, det var lidt "frækt" at interessere sig for, fordi folk i almindelighed forbandt nøgenhed med sex. Og sex var et tabuemne af de helt store, som man ikke talte om, hverken privat eller i det offentlige rum. Den kulturradikale forfatter og samfundsrevser ul Henningsen havde endnu ikke gjort sin indflydelse gældende, hvilket først skete i sen-halvtredserne og 1960'erne, og med relativt stor effekt.

Ingen af de ovenstående 3 skitser eller tegninger er tegnet efter levende model, men derimod frit efter fantasien, som man siger. Tegningen til højre af den muskuløse mandekrop er tegnet på grundlag af mine studier af den menneskelige krop, i det her viste tilfælde det maskuline legeme. – Tegninger: © 1947 Harry Rasmussen.

TEGNEFILM - IGEN!

Hen på eftersommeren 1948 skete der imidlertid det uventede for mig selv, at min interesse for tegnefilm pludselig vendte tilbage, muligvis inspireret af, at jeg havde haft lejlighed til at se Disneys nyeste tegnefilm, "Dumbo", der havde Danmarkspremiere i Metropol den 26. juni 1948. Det førte til, at ideer til tegnefilm atter begyndte at rumstere i min bevidsthed, men eftersom jeg mest var romantisk og lyrisk anlagt, var det ikke crazy tegnefilm, jeg ville lave, men netop poetiske tegnefilm. Som motiv til en sådan fandt jeg, at H. C. Andersens eventyr "Tommelise" ville egne sig, og jeg begyndte derfor at lave en såkaldt scribbleboard, dvs. løse skitser over eventyrets handling og nogle udkast til, hvordan jeg ville have, at figurerne skulle se ud. Men også dette filmprojekt blev henlagt, dog kun midlertidigt, idet det blev genoptaget i sommeren 1955. Se herom i kronologisk sammenhæng. Her kan dog foreløbig vises tre udkast til filmen, så læseren kan være orienteret om, hvordan mit filmprojekt var tænkt udført rent grafisk:

To layouts og animationstegninger fra scener i pilotfilmen til tegnefilmen "Tommelise": Til venstre ses et close-up af den kloge kones hånd med det magiske frøcorn. Til højre ses den lillebitte "Tommelise", siddende på tulipanens 'stol', lige før hun vågner. – Tegninger: © 1948 Harry Rasmussen.

Som formentlig almindelig kendt, handler eventyret "Tommelise" meget kortfattet og prosaisk fortalt om den lille og kun en tomme store alfepige, som kommer til verden via en tulipan og som efter mange oplevelser og en del genvordigheder, der fører hende vidt omkring, ender med langt borte hjemmefra at finde sin rette kærlighed og ægtemage, blomsterprinsen.

Herover ses endnu en animationstegning fra en scene i pilotfilmen til tegnefilmen "Tommelise": Det er lille nuttede Tommelise kort efter, at hun er vågnet op og har rejst sig fra tulipanens "stol", parat til at træde ud i verden og opleve sit eget lille livs spændende eventyr. – Tegninger: © 1948 Harry Rasmussen.

PORTRÆT-TEGNING

Til venstre: Blyantstegning med titlen "Portræt af min 7-årige søster". Til sammenligning er vedføjet et portrætfoto af den 7-årige Lizzie Rasmussen, optaget 1948 af mig i Rie Nissens atelier på Strøget. Tegning og foto: © 1948 Harry Rasmussen.

På den tid var jeg så småt også begyndt at tegne efter naturen eller levende model igen, og det blev blandt andet til et efter min egen mening ganske vellykket portræt af min søster Lizzie, tegnet med blyant. Hun var ellers et uroligt gemyt og havde svært ved at sidde så længe stille på en stol, som det varede at tegne hende. Egentlig var portrættet mest tænkt som en prøve på,

om jeg stadigvæk evnede at tegne efter levende model, og hvis jeg syntes, at resultatet ikke var tilfredsstillende, ville jeg omgående kassere tegningen.

Lige i det øjeblik, hvor det faldt mig ind at ville tegne min søster, havde jeg desværre ikke andet ved hånden end et tyndt stykke glittet papir og en blyant med hård stift, og ingen af delene var særlig velegnede til formålet. Men efter at det var lykkedes at overtale Lizzie til at sidde for mig, gik jeg alligevel i gang med forsøget. Efterhånden som hendes kontrafej ved hjælp af blyantsstregene tonede frem på papiret, blev jeg klar over, at resultatet ville blive bedre, end jeg havde turdet håbe. Det er grunden til, at jeg har opbevaret denne tegning af min søster gennem alle årene, og selv om den tekniske gengivelse af portrættet ikke kommer til sin fulde ret her, kan den dog især for den tegnekyndige give et indtryk af mine evner som portrættegner på det tidspunkt.

(Fortsættes i afsnit 79)